

Calan - Mali

le Club des Amis des Langues Nationales du Mali

NSIIRIW !

NSANAW !

NTENTENW !

SOMED

Calan - Mali
le Club des Amis
des Langues Nationales du Mali

NSIIRIW !
NSANAW !
NTENTENW !

SOMED

© SOMED

Illustrations Amadou Guissé élève au Lycée
Saisie Montage T.M.D

SOMED

Ce livre est produit par le Club des Amis des Langues Nationales du Mali KALAN - MALI, dans le cadre de son projet Animation Culturelle du Terroir

Gafe kɔnɔkɔw

Foli
Ɗɛbila
Ntɛntɛnw
Nsiirinw.

1. Npogotiginin kokɔrɔbɔla
2. Sonsannin, surukuba ani Tonkun bonbonsima
3. Surukuba ni jɛgɛw
4. Surukuba ye kungo ɲagami
5. Warabilen, waraba ani kungosogow
6. Cɛkɔrɔba n'a denw
7. Kungosogow ni sonsannin kɛlɛla kɔlɔnsenko la
8. Donso Makan
9. Mun y'a to jɛgɛw kɛra kɔnɔw ye ?
10. Masakɛ ka denmusoko
11. Morikɛ
12. Sinamusojuɗu
Nsanaw
Kuma gɛlɛnninw.

Foliw

«Kalan - Mali» ka foli ni waleɲumandɔn bɛ tɔnden kelen-kelen bɛɛ yɛ u ka cɛsirɲla.

Badaa-badaa waleɲumandɔn, dugawu ani tanuni bɛ an ba **Kajatu Togola** ye. Ala ka lahara sonsumaya a ye.

Foli kɛrɛnkɛrɛnnen bɛ ka taa an kanubaaw n'an dɛmɛbaaw ma i n'a fɔ :

- Yusufu Jalo n'a ɲɛɲɔɲw, Abudulayi Bari
Tɔn ɲɛmɔɲba don.
- Seyidu Tarawele ni Mamayi Ture, «Kalan-Mali»
denfaw don ka bɔ
Lafiyabugu Bamako
- D.N.A.F.L.A ɲɛmɔɲba n'a baarakɛla bɛɛ.
- Dugumakalan minisiriso
- Benbakan dunge tɔndenw.

Ala k'an to ɲɔɲɔn ye.

Nɛbila

«Kalan-Mali» ye tɔn ye min sigira senkan san 1991 Baginda. A sigikun ye ka Mali kanw yiriwa; ka bɔnɔgɔla teliya; ka dɔnni forobaya; ka kunfinya dugan. A sigikunba dɔ fana ye ka ni kura don kɔrɔlen na, seko ni dɔnko; ka danbe sinsin; ka ladamu sabati.

Nin ntɛntɛnw, nsiirinw, nsanaw ni kuma gɛlɛnninw sɔrɔla Baginda, ɔgɔndan senfɛ. U seɓenna Bakari Sidibe fɛ ka bɔ koyini, ani Fatumata Jabatɛ ni Umu Kase, ka bɔ Bagindakan na.

«Kalan-Mali» laɓini ye ka Mali nsiirin, ntalen, nsana, n' u ɔgɔnna bɛɛ seɓen, walasa u kana tunun; k' u bila lakɔlidenw ni balikukalandenw bolo kan.

Ntɛntɛn, walima ntalen ye kuma gansan mulukulen ye, denmisenw bɛ min kɔrɔ jini k' a dɔn. A bɛ u bila miiri la, ka jinini kɛ, k' u hakili dayɛlɛ, u lamini fɛnw n' a kow kan.

Fofo, sanni nsiirinda tun ka damine, ntentenda de tun be ke fofo. O b'a to ni denmisenw be nsiirinw faamuya ka ne.

Nsiirin ye maana labennen ye denmisenw ye, min b'u lahenaje, k'u kalan, k'u ladamu. A kuntaala man jan kosebe.

Nsiirin caman be boli kungokonsogow kan. O la, u be maaninfinya sawura ta. Dow be boli mogow kan ani jinew.

Fofo nsiirin tun te fo fo sufe, k'a sababu ke a be baara tije tilefe, maakorow ka jate la. Baro, donkili, donw, yelko, nogomaya, kegunya, ni nalomaya, juguya ni numanya ... nin bee be soro nsiirinw kono.

Nsana ye kuma kolo girin ye, a koru ka dun.

Fofo, nsana tun be fo funankew ni balikuw ye, maakorow fe, k'u laadi, ka dusu don u kono, k'u bila sira. Mogo min be kuma ni nsanaw ye, o ka kuma man ca, nka a be don mogo la, a be faamu kosebe. Bonya be o tigilamogo kan sigida la, k'a sababu ke a ka donniya ye.

Kuma gɛlɛnmannin ye kuma labɛnnen ye min fɔli ka gɛlɛn. A bɛ hakilisigi fɔ, ani nɛn lamagacogo numan. Kuma gɛlɛnninw bɛ fɔ ka denmisɛnw kalan nɛn lamagacogo numan na da kɔnɔ, n'o tɛ kɔrɔ nɛnama t'u la.

«Kalan-Mali» bɛ baara min na, a ni dɛmɛ ka kan. An bɛ wele bila bɛɛ ma : Gɔfɛrɛnama, Kɛnyɛrɛyew, Dɛmɛdonjɛkuluw (ONG), Foroba Sɛriwusidaw, Ŋaniyaɲumantigi bɛɛ, u k'an dɛmɛ u seko damajira la.

Gafe min filɛ nin ye, Baginda nɔgɔndan ntɛntɛnw, nsiirinw, nsanaw, an'a kuma gɛlɛnniw de bɛ a kɔnɔ. Bɛɛ ka kan k'a san, k'a kalan, cɛ ni muso, denmisɛn ni maakɔrɔ, k'a da a' nafa kan.

A' ni ce a' ni baraji.

Mahamadu Kɔnta
«Kalan-Mali» Ŋɛmɔgɔ Bamako

Ntɛntɛnw

1) - Ntaara n buranna na, n taar' u bɛɛ jolen soro u sen kelen kan :

dalakon.

2) - N'i ye nturi ye; i b'a fo ntari; n'i ye ntari ye; i b'a fo nturi :

Sunsungeren ni koorigeren.

3) - N ye mo ci, mo y'a ta sara n na :

Bugurinje.

4) - N taara n buranna na, n taar' u bɛɛ kun semelen soro koloko la :

Kolonkalan.

5) - N ye n to cun, ka cun kan men :

Dununkan ni balakan.

6) - Kulusi jeninna k'a jala to :

Siraden.

7) - Forobafilen cira, kalabaga ma soro a la :

Dugukolo.

8) - Tukoro ba bije jan :

Nganden.

9) - Ntaara n buranna na, nburannakaw ye deben da n ye, n ma ko ni ne

don a la : **Diwaga.**

- 10) - Don o don, nin dennin be taa lahara ka segin :
Jurufilen.
- 11) - Sanfɛfilelaw be sanfɛfile la :
Saɲɔ.
- 12) - Dugumafɛlaw be dugumafɛ la :
Keninge.
- 13) - Forobakɔri jɛra bɔbaga t'a la :
Kalo.
- 14) - Hun : **Bokasa.**
- 15) - Hun - Hun : **Musokɔronin jolen a jinto ɪa.**
- 16) - Kɔtɔrɔkonin bugulen don a fan kan :
Tiganinkurun.
- 17) - Kolonju kɔrɔ bulukubeleke :
Denɲerennin.
- 18) - N ye n ka biɲɛ fili tutudo ka taa a ta wolodo :
Bara dannen.
- 19) - N donna ɲanamaw cɛla, u ma kuma, n donna
suw cɛla u kumana :
Furakɛɛ ni furajalan.
- 20) - N ye n ka muru ci fara kan, a ma gɔlon; n y'a ci
ji kan, a gɔlonna :
Sisɛjolo.
- 21) - Kami ko caan, a taara a kili da Manden :
Marifa.
- 22) - Tubabu binna ji la, a kɛra farafin ye :

Finfin.

23) - A bibi, a baba :

Sankolo ni dugukolo.

24) - Σε κеме kurusijala kelen :

Furanan.

25) - Naloma sigilen ye so fa :

Lapan

26) - Kaana ku be ji la minogo b'a la :

Mogo te se k'i balimamuso furu.

27) - Kolon koru dugurudegere :

Konomuso

28) - Fen kelen be taama dije seleke naani bee la :

Saya.

29) - Fen kelen be yen n'a konoma don a ka di bee ye,
n'a jiginna a man di mogo si ye : **Jigine.**

30) - Fen do bee yen, a be dumuni ke n'a ju ye,
k'a labo a da fe : **Marifa.**

31) - Fen do be yen a ka jan ni sebesun ye, nka a be
se ka kuru ka bila filen jukoro : **Jurukise.**

32) - Yan fo Manden n be papuguba don na :

Sene.

33) - Nin fini in ma di a feerebaga ye, a man di a
sanbaga ye, a man di a donbaga ye : **Kasange.**

34) - N ka konomuso sigilen jeliw be k'a mabalima :
Bo ni dimogo.

35) - N ye n ka saga faga, a joli ma bɔ; n y'a boso a joli ma bɔ; n y'a dun, a joli bɔra : **Woro.**

36) - Kolonnin falen da te a la :

Shɛfan.

37) - N taara an ka dugu la, dugudenw ye jɛman ye dugutigi ye bilenman ye : **Dakonɔna.**

38) - Nin ye ce do ye, muso saba b'a bolo, n'a ye kelen bila, to fila te mako jɛ:

Gakuluw.

NSiirin folo

Npogotiginin kokorobola

1. Nin kera npogotiginin do ye.

A fora ko mogo si kana taa kungo kono selidonya fe. Ale y'i tugu ka taa. A selen kungo kono, a y'a soro, warabilenw be tulonke la. U tun b'a la ka donkilinin do da : «Maa nkoku nana, maa nkoku nana, ne ye n sara n fa jogon na, ka n sara n ba jogon na, kuninkelelele ntetelele kunin foni-foni».

Npogotiginin seginna dugu kono, k'o nefa a ba ye. kabini a ye donkili in da a ba ye doron a yelemana ka ke warabilen ye, ka taa kungo kono.

O ko, dugu denminsenw bee ye donkili in da jogon fe. Olu bee fana yelemana ka ke warabilenw ye, ka taa kungo kono. Dugumogow bee yelemana ka ke warabilenw ye donkili in dali koson fo musokoronin kelen. Ale ma son ka a da.

Jula dow temensenna dugu in kono, u kabakoyara ka musokoroba in kelen doron soro yen. U y'a nininka : «I ka dugumogo tow taara min ?»

Musokɔɔba ko, ko dennin do taara kungo kɔno selidonya fe. A ye warabilenw soro tulonge la u be donkilida la. Kabini dennin in seginna dugu kɔno ka segin donkili in kan a ba ye, a yelmana ka ke warabilen ye ka taa kungo kɔno. O ko, dugu mogow ye donkili in da, u bee yelmana ka ke warabilen ye ka taa kungo kɔno. Nka, ne ma son ka a da, o de y'a to ne ma yelma. Julaw seginna k'a nininka k'o dun ye mun donkili ye ko n'i y'o da k'i be yelma ka ke warabilen ye?

Musokɔɔba k'ale koni te donkili in da de! Julia k'a ka yelen fali kan ka donkili da, k'a tena yelma.

Julaw ko, ko fosi te ke musokɔɔba la, a tena yelma. Musokɔɔba ye donkili in da k'a to fali kan. A tilala doron, a yelmana ka ke warabilen ye. A y'i cun duguma ka taa kungo kɔno.

Kabini o kera julacekɔɔba ko jula tow ma : «Ni min ye donkili in da doron, o tigi be faga. An ka taa ka bo dugu in kɔno. Nin dugu in man ni.

N'a fora ko mogo kana taa kungo kɔno selidonya fe, a koro file nin ye.

N y'a ta yoro min, n y'a bila yen.

NSiirin 2nan

Sonsannin, Surukuba ani
Tonkun bonbosima

Nin kera Sonsannin ni Surukuba ye. Olu tun be teriya la. Tonkun do tun be kungo kono, bonbonsi b'o la. Nka, a kuma tefo a kerefe. Sonsan tun b'o kalama, nka, Surukuba tun t'o don.

Ala y'a ke, don do la, surukuba yaalato bora tonkun in kan, kungo kono. A kabakoyara : «Ee, tonkun yere ni bonbonsi». Surukuba y'o fo yoro min na, fen do y'a ta k'a peren a ko kan. Surukuba foora ka wuli, k'i nekili filaw bo u fara kono. A y'a faamu ka fo ko jaa, fen dow ye yekow ye fokow te. A wulila o yoro bee, ka taa kala caman tige k'olu nun bo, k'u turu ka tonkun in lamini. A seginto ni sama benna. A ko a ma : «E Sama ! na yan, n be fen do jira i la. Suruku taara ni Sama ye tonkun in yoro la. U y'u gere tonkun in na. Sama ne da bonbonsi kan, a y'i kanto : «E tonkun yere ni bonbonsi, a dan de ye nin ye !» A tilala kuma la yoro min, ani fen do k'a ta k'a peren duguma si ma koroya ni si ye.

Nka, aw k'a don ko Sama ma wuli bilen sabu, Sama binyoro benna Suruku ka kala nun bolenw ma. O dow donna a kono. Suruku ye Sama su fofokataa n'a ye kerefe. A y'a boso, k'a jeni ka soro k'i fa la tewu. Suruku tilalen, a ye sira mine. A taato so, a ni waraba benna. A ye min ke Sama la, a y'o ngon ke Waraba la. Surukuba falen, a ne coronnen, a da waalen, a y'i kanto a yere ma : «A ! Tonkunko in, n kono na fa tile fila in na sanni maaw ka n korodon. A ye so sira mine, a niw gasakilen n'u werelen b'a ne ka taa. Ala y'a ke, ani Sonsannin benna. A bolila biribiri k'o kunben k'a be kuma yoro min, Sonsan kabara, ka kuma tige a da : «Suruku e dun konobara b'i ne bi ka teme de !. A y'i kanto Sonsan ma : «don bee te sogoba dun don ye. nka na n be nin jira i la». Sonsan tugura Suruku ko.

Usera tonkun bonbonsima ma yoro min, Suruku y'i bolo sin a ma.

Sonsan ko : «Jumen ?»

Suruku ko : «Nin ke !»

Sonsan ko : «Tonkun in wa ?»

Suruku ko : «Owo, a bonfen in koni !»

Sonsan ko; ni Suruku b'a ne berebere fo a k'a fo, n'o te ale te bonfen in don.

Surukuba y'a da don Sonsan tulo koro ko :»A bonsi sa !» Kabini a y'o bo a da yoro min, fen do

y'a ta k'a pɛrɛn a kɔ kan. Biɲɛ dɔw turu kojugu a la,
a dɔwbɔra a fandɔfɛ. Surukuba ka tonkun bonbonsiko
banna nin cogo in na.

Jaa ! Ye ko bɛɛ tɛ fɔkɔ ye.

N y'a ta yɔrɔ min, n y'a bila yen.

NSiirin 3nan

Surukuba ni Jεgεw

Nin kera Surukuba ye.

An b'a don k'a fo ko Surukuba te ban yaala la.

A yere numanna, ale gerεsege b'a sentεge konε.

O de y'a to, Surukuba yaala-yaalato taara a soro
koji do jalen don. Ji tun te jεge dow koro bilen.
Surukuba benna n'olu taato ye koba la. A k'u be taa
min ? U k'a ma k'u be taa koba la.

A k'u kana taa sabu ale ben'u dun. Jεgεw ko k'a
k'i jo, u ka donkili kelen d'a ye. U ko : «Senselenku,
i be taa min de, selenkusen

Senselenku n be taa koba la selenkusen

Senselenku konin ji baana selenkusen

Senselenbugu, sensenbugu,

Selenbugusen

Kabini donkili in dara Suruku ye doron, a wulila ka
kene mine. Jεgεw fana ye kene mine k'u kun da koba

kan. Suruku seginto ye jεgew ye yɔrɔ jan. U tun sera kɔba kankun kan ka ban.

Suruku y'u nininka ko : «Ee nteriw, aw ma bɔ aw nɔ na de ?» U ko ayi, anw ma bɔ an nɔ na. A gereto jεgew la u seginna dɔnkili in kan. Suruku nisɔndiyalen y'i girin tugun ka taa i jɔ yɔrɔ jan. Sanni a bε segin, jεgew bεε jiginna kɔba ji la fo nkɔnkɔnnin kelen.

Surukuba dusukasibaato y'o gafok'a b'o kunun. O taara balan a ngɔɔnɔ na. Suruku k'a b'a labɔ, a ma se. A tora firifiri la f'a sara.

Ni Ala ka baara tε, jεge tε Suruku ka dunfen ye.

N y'a ta yɔrɔ min, n y'a bila yen.

Nsiirin 4nan

Surukuba ye kungo nagami

Nin kera Wulu, Ba ani Suruku ye.

Wulu, Ba ani Suruku taara jεge mine ɲogon fe ko koro. U ye monni damine. A mena, ka me, u kelen kelen ye jεge kelen mine. U yelenna ka bo ko koro. Kabini u yelenna Suruku ko ka jεge tila. Jεge ninu bee dun ka kan. U bee ye kelen kelen ta.

Suruku nan'i kanto k'a tilacogo ma ne. U ye jεgew bila duguma. Suruku y'a ta ta k'o bila Wulu koro; ka Wulu ta ta k'o bila Ba koro, ka soro ka Ba ta ta.

Nka, a ko tugun, k'u tilacogo ma ne. Wulu ko :»Suruku wala ! Siɲe folo la, i k'a tilacogo ma ne. Nin sen in na, i ko tugun k'a ma ne ! O te ne de !»

Suruku ko : «Atilala a tilacogo la, ne ni n ka ceya don, a ma tila a tilacogo la, ne ni n ka ceya don».

Wulu girinna ka bali k'i nekiliw woloki a ko
 Suruku ma : «Nin ye mun ye i kofe ?»
 Suruku y'a yelema k'a kofile ka yorow laje.
 Wulu y'a t'o la ka jage kelen ta ka tama fila don fi
 na. Suruku b'a faamu tuma min, o y'a soro kene jan
 donna a ni Wulu ce. A ye fi tige Wulu ko. A y'a gen
 ka dese a la coo. A m'a soro, a seginna. Nka, yanni
 Suruku be segin, Ba Wulila ka ngonngobusan fila
 tige k'olu mine a bolo k'i sigi ka Suruku makono.
 Suruku bena surunya a la tuma min na, a donna
 kobogo la k'a norgo kosebe, ka bo k'i jo, k'a kono.
 Suruku nana, a filila Bakonin ma. A m'a donyoro ye
 a la. A y'a nininka : «E ye mun fen ye ?» Bakonin
 y'i kant'a ma : «Ne ye kapaperen de ye». Surukuba
 k'a ma : N'e ye kaba ye, e k'i yegeru tan n ka ye». Ba
 ye busanw korota k'u ke Suruku ne kan tawu. Yeelen
 tigera Suruku ne kan. Suruku y'i kanto : Aa ! Tine na,
 e ye kapaperen ye. I yegeru tun n k'a ye». Bakonin
 ye busan mene Suruku kun tugun fo k'a ne kelen ci.
 A y'a bolo da a ne cilen in kan, ka Bakonin file n'a
 ne numan ye. Bogo tun yurula ka bo Ba fan kelen na.
 Suruku y'i kanto : «Jaa Ba yere de don. I si banna, n
 b'i dun bi». O yoro bee, a y'i fili ba kan, k'a mine. A
 taara n'a ye tu donko, a ye Waraba jiginnen kuranin
 soroyen. Suruku y'i kanto Waraba ma : »N y'a men k'i

jiginna, n nana Ba d'i ma, i k'o ke naji ye.

Waraba ko :»I ni ce ! Ba in siri juru la». Suruku ye Ba siri. Jaa Sonsan bo'ro kalama A ye dakala do kari k'o bila a kun, ka na waraba fe yen : «koro jara, ny'i jigininko men, n nan'idenwnaani, n'a ma k'i ma baasi ye. Waraba ko, o be ben. A y'a den kelen ta k'o di sonsan ma. Suruku ko, ko ka to kelen d'ale ma, ale fana k'o naani.

Waraba ye to kelen di Suruku ma, k'a be taa sennayaala la. A yoro janyalen Sonsan y'i kanto Suruku ma, ko be k'a ka waraden kan kari. Suruku ko ko Sonsan folo ka a ta kan kari. Sonsan y'i komunu k'a ka dakala kelen karikan bo kawu. A soro la, k'i kanto suruku ma, k'o fana k'a ka waraden kan kari. Suruku y'a tintin a ta kan kan, k'a kari kawu. U y'u sigi ka waraba koro. Waraba nana yoro min, a den kelen kasikan bora. O tun ye Sonsan ta mankan ye. A ko Sonsan ka na n'a ye, a ka sin d'a ma. K'i b'a soro kongo de b'o la. Sonsan ye den di Waraba ma. A ye sin di den ma fo k'a fa. Donin temena, Waraba y'i kanto Suruku ma ko a fana ka na n'a ta ye, walasa o fana be sin min. Suruku ma son ka taa n'a ta ye. Waraba y'a wele cogo o cogo, suruku ma bo, a no na. Waraba perenna Suruku kunna. A wulila ka na den salen di Waraba ma, ka ke ne min. Waraba y'a

faamu tuma min, a ye Suruku no minε. A ye Suruku gen, k'a gen, k'a gen. Sonsan fana y'u nofegen. A taara a soro Waraba jolen be dinge do da la. Jaa, Suruku donna yen. U jera ka dinge in sen. Sonsan ko Waraba ka dingesenin to ale ma. Sonsan y'i digi dinge in kono ni kokomugu ye. A taara suruku ja tigelenba soro yen k'a f'a ye ko ni min y'i ne dele dinge in kono, a ka kokomugu k'o ne kan. U tora dingesen na, ka Waraninkala caman temeto ye. Sonsan ko Waraba ma : dingesenmansinw temeto file nin ye». Waraba y'i kanbo Waraninkalanw ma, k'u ka na yan. U nana. Waraba kelen k'u welekun fo u ye, Waraninkalanw y'u disi da ca in na. U ye dinge sen, k'a sen, k'a sen. Sonsan k'u ma, u k'a to, ale ka don k'a laje. A donna ka taa Suruku soro yen k'a nininka k'a ye min d'a ma k'a cogo be di ? Suruku ko ale y'o kunun. Sonsan k'o te baasi ye : «N bena min d'i ma sisan, o y'a bee de ye. N'i y'o dun, u bena i soro yan. A ye kokomugu to di suruku ma ka bo dinge kono.

Sonsan bolen y'i kanto halibi fo dinge ka sen. U y'a da don. U tora senni na, Waraninkalan do y'i kanto k'u k'u jo ale k'i ne dele dinge in kono. Waraninkalan y'a kun dengu dinge in da la doron, a girinna ka fo ka wuli k'i jo a sen naani kan ko : Un ! Bababababa ! Sonsan ko mun de kera ? A ko

Sonsan ma k'a ka ñe fiye folo. Ko fen do b'a ñe la. Sonsan k'a ma k'a ka se koro jara ma, o min nen fere ka bon, o k'a saalo ka bo.

Jaa Suruku ye kogomugu timiman firi Waraninkalan ñe na. Sonsan kelen de b'o kalama.

Koro jara y'i nenba in da Waraninkalan ñe kan, ka saaloli damine. A y'a saalo, k'a saalo, k'a saalo fo k'a don k'a saalo la. Waraninkalan ko koro jara ma k'a ka to ten. Waraba ye saaloli dabila, nka a tora k'a nen mugan a da koro. A ye Sonsan nininka a daji sooloto, ko yali ninnu ñeji ka di cogo min yali u sogo fana be ten wa? Sonsan ko, «U ñeji ka di cogo min na, u sogo ka di n'o ye». O kuma ma teme Waraninkalaw tulo kan. U y'a faamu ko janfa jugu siritu de file nin ye olu la. U ye fiñe mine. Waraba ko Sonsan ma an k'u gen nin sogo dumanw kana taa ka n dan. Boli dabara de, fo ka gongon duruntu. Sonsan y'i tola k'i kokuru ka na a fo Suruku ye k'a ka teliya k'a sigiyoro yelema yanni Waraba ka segin. A tilala ka taa bakoron foni ka bo juru la, kasoro ka Waraba ni Waraninkalan no mine. A kunnen Waraba la tuma min na, a y'i kanto Waraba ma k'u ka segin, ko Waraninkalan ninnu senna ka teli kojugu.

U seginna tuma min na, u y'a soro Suruku ni Bakoron si te yen. Nin te mone dan ye ! Waraba ni

Sonsan y'u kɔdon ɲɔɔn na. Bɛɛ taara i ta fan. Si m'a
fo si ma k'an bɛn.

Surukuba ye senna jira Wulu ni Bakɔɔnnin na.
A ma sigi ni min ye, Waraba ni Waraninkalan sen
donna a la. Ni Sonsannin tun tɛ, Suruku tun tɛ a
ɲɔɔn jɔjugu fili ji la.

N y'a ta yɔrɔ min n y'a bila yen.

NSiirin 5nan

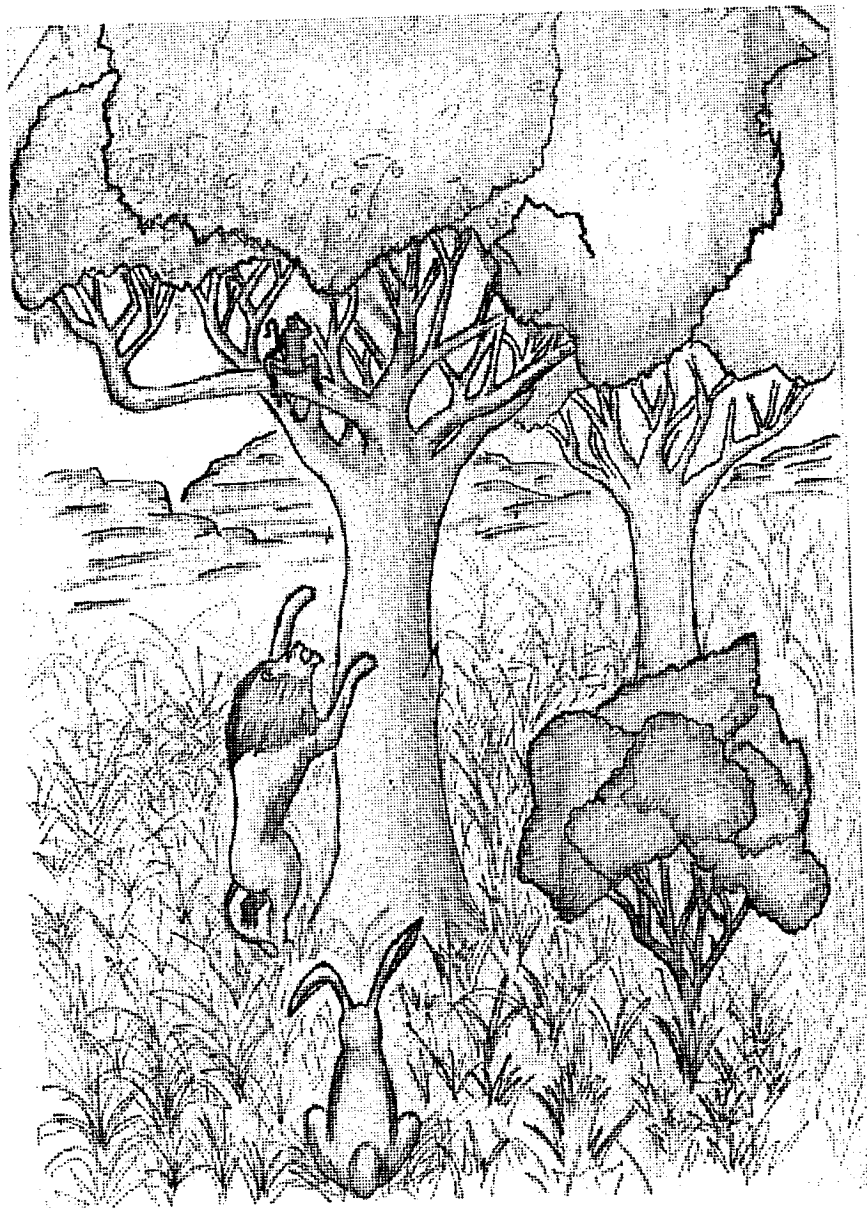
Warabilen, Waraba ani kungosogow

Nin kera Waraba, Warabilen ani kungosogow ye;

Don do, Warabilen solila ka wuli ka taa maaw ka manɔforo la. A ye manɔ caman kari. Jaa o waati y'a soro waraba fana tun solila ka taa filaw ka misidenw kan kari.

Ala y'a ke, Warabilen ni Waraba, u fila seginto nana ɲogon ben fugakene do kan; u y'u jo ka ɲogon file; Waraba girinna k'a ɲekiliw b'u fara kono k'u coron Warabilen na k'a fo: «E boto min? Tari ma taa maaw ka manɔforo la nin sogomada joona in na de?» Warabilen y'a ja sigi folo, kasoro ka Waraba jaabi ni nininkali ye: «N'o don, e fana bora min? Filaw ka misiden kan kariyoro koni te de?»

Warabilen ye nin bo a da yoro min, a ye fiɲe k'a yelenso ye sabu a tun ɲe be Waraba funtenito la.

Waraba fana y'a nɔminɛ. A y'a gen, k'a gen, k'a gen. Warabilen temeto jiri do jukoro, a y'i bolo labo, o no fe, k'i gan ka yelen o balan. Waraba nan'i nunfiɛ bo o juɛ fuuwan. O waati y'a soro, Warabilen be jiri in san legelege la. Waraba y'i sigi a jukoro ko Warabilen men o men, a na jigin k'ale soro yan.

Suruku de yaala-yaalato taara bo ninnu fila kan.
«Ee ! A kera di ? Aw fila sira baro la yan wa ?

Waraba k'ola, namaaden min be sanfe o nininka.
Warabilen nininkalen y'i kanto ko :

«Cencenlence tilesun bora ne bora.

Cencekelence tilesun bora Waraba bora.

Cencenkelence a ko ne ma maaw ka maɔ nson.

Cencekelence ne yere k'a ma filaw ka misiden kankari nson.

Cencekelence, a ye ne gen.

Cencekelence, ne bolila ka yelen jiriba in na.» Suruku ko «A ! Warabilen, i jo te nin na». A y'i kodon. Jaa jiriba in tun be kungosogo caman temesira la. Min mana se yoro in na ka Warabilen ni Waraba ye, n'o ye jaabi soro a ka nininkali la, o b'i kodon, ko Warabilen jo t'a la. A kera baara ye. Waati jan nana teme ka Warabilen ni Waraba fila to nin cogo in na.

Sonsan de temeto nan'u soro o cogo kelen in na.

A kelen ka jaabi soro a ka jininkali la, a ko Waraba ma : «Koro jara, jo te se ka d'i ma fewu nin ko in na». Sonsan b'o fo tuma min na, o y'a soro a tulofara fila wulilen don k'u jo, k'i laben boli kanma.

Waraba tulo don a ka jalaki la Sonsan bolo, a fora k'i jo. «Bee ye jo di ne ma yan. E farasaba de be jalaki bin ne kan ! I jo de !» A ka kuma to ma Sonsan soro yen. A y'a ke hen. Waraba fana ye kene mine a no fe. Sonsan sera tunin do ma yoro min, a y'i bugu yen. Waraba ni dafalen nana teme a kunna. A be taa cogo min, a be taa o cogo la. A kera dugu bila boli y'a bolo. Okonona na, Warabilen jiginna ka so sira mine. Sonsan fana y'a yere jini. Ko bi te maa yaala don ye. A be fo ko tinenin kelennajo nkalonkulu be se a la. O ye kuma koro ye, tije koro te, bawo Sonsannin sera Waraba ni kungosogow la.

N y'a ta yoro min, n y'a bila yen.

NSiirin 6nan

Cekoroba n'a denw

Nin kera cekoroba do n'a denw ye. Ala y'a ke k'u to sene la foro koro, cekoroba segenna. A ko a denw ma, k'a be taa bin na ka na. A taara kabini sogoma fo tilelafana dun tuma. A nalen, a denw y'a jininka ko : «Baa, e dun mena ! Mun de tun be yen ?»

Cekoroba ko : »Ne taara a soro numunke ba fila de be jirisunba kelen koro, u bee be negegosi la, u si tulo te si ka negegosikan na.

Denw kabara, ko : «Ee ! Baa, o jiri in ka bon sa de !».

O duguje, u nana foro la. A denkenin do be yen, o ma teme daba ne saba kan, o fana ko : «Baa n be taa bin na ka na». O fana taara kabini sogoma fo tilelafana dun tuma. A nalen, a fa ko a ma : «E tun be munna yen, e ta to tun te boko ye bilen! Mun tun be yen ?»

Denke ko : «Baa, kabini ne taara, ka ne sigilen to n bo kunna, kono do de tun b'a la ka teme, fo sisan de, n'a banna teme na. hali sisan n'i taara, i b'a soro a ku ma tunu folo».

A fa ko, o ye mun kono suguya ye, o sigijiri na soro ?

Denke ko : «A tun be i ka kunun jiriba in de kan».

Fa ko o la : «Bataramogo ! I sera a focogo la».

N y'a ta yoro min n y'a bila yen.

NSiirin 7nan

Kungosogow ni sonsannin kelela kolonsenka la

Nin kera kungosogow ye. Ja digira sogow la. Kow jara, ba gerengerenna. Su man di tile man di. U bee lajelen benna a kan u ka kolon sen k'u ka minnogo furake. Baara daminena. Koro jara tun be kene kan, koro Suruku, Waraninkalan, Sama, Njugunin, Koorokaara, Daje, San-o-san-gere-bo... Sogo si ma to ko, ni Sonsannin te. Sonsannin ko a te kolon sen, wa a be ji min para, fo k'a minbali nebo a fe.

Kolon sennen, don o don sogow be na ngon fe, k'u min kelen-kelen, ka taa. Nka u situnte son k'u min koro Jara ne. Ale mana tila tuma min na, sogoba tow be gere, fo ka taa se u bee la fitinin ma, sentannin.

Don do la, sogow nana a kolosi, ko fen do be na u ne, k'a min, ka ji duruntu, ka bo ni negene ke a la ka taa. U ma se k'a don fen suguya kelen min don.

K'a fɔ ko sogo be kungo kɔnɔ, min be farinya ka n'a min kɔrɔ Jara ne, o y'u kɔnɔnafili. Nininkali kera ko jon de be na i min tow ne, ka ji duuru kasɔrɔ ka taa ? Mɔgo ma kuma. O kelen minke, u ko wɔlonin ka yelen jiri sanfe, ka kolonda kolɔsi. Wɔlɔ te jirilafen ye. Su mana ko dɔrɔn Wɔlonin be jigin ka t'i bugu furatu kɔrɔ. Dugu mana je sogow be na a sɔrɔ jiri sanfe. U be na a sɔrɔ ji duruntulen don tuguni, nka Wɔlonin b'a fɔ k'ale ma fen ye. Dɔw ko i b'a sɔrɔ jinew, wɔkulɔw, walima iriwanew de nɔ be ke baara jugu in ye.

O kelen min ke, u ye sikɔlɔ susu, k'o dilan ka ke npogotiginin cɛnumannin ye, k'o jo kolonda la, ka jurufilen don o bolo.

Sogomada jooa fe Sonsannin nana feleke-feleke, k'i kanto npogotiginin in ma : «Jurufilen di n ma n ka ji bɔ, ka n min». Npogotiginin ma kuma. A ko : «N'i m'a di yan fo n k'a janamini i ne kan».

A y'a fɔ cogo min na, a y'a ke ten. A kinibolo nɔrɔla npogotiginin in na. A tilala k'a numabolo, a senw n'a kunkolo gosi npogotiginin in kun, o beɛ nɔrɔla.

Sogow nana, u ye Sonsannin bɔ mana na, k'a nininka, u ko : «Dɔgo Sonsan e te jeninkanimi bɔ, wa i t'i berɛmako ke. An b'a fe k'i fili Sama sen kɔrɔ a k'i

foroki, walima k'i fili ngominji la, i jena ta». Sonsannin ko a y'a ke Ala n'a kira kanma a kana n fili ngominji la. A ye n fili Sama sen korɔ, o ye yɔɔnin kelen saya ye. Sogow ko payi ! An be i fili ngominji de la, o de ka jugu i ma. U ya fili ngominji la. Sonsanni y'u fa neni k'u ba neni. A y'i pan k'i puruti k'a fo : «Ne fa mɔna ngominji la, ne ba mɔna ngominji la, kuma te ne yere ma».

N y'a ta yɔɔ min n y'a bila yen.

NSiirin 8nan

Donso Makan

Nin kera donsokɛ do ye.

Makan tun ye donsoba ye. A togo tun ye so ni kungo bɛɛ labɔ. A tun bɛ donsoya ke n'a ka wuluw ye. N'a tun y'i kungsi fan min, a tun bɛ o sogo bɛɛ minɛ.

Kungokɔnɔsogow kamanaganna. U ye jɔgon dalajɛ, ko n'u ma Makanko in lajɛ, sogolakaw bena silatunu. U ko, nkunanin, Makanko in lajɛ an ye kolonin na, ni fura b'a la, i k'a fo an ye, n'o te a ma ben de ! Nkunanin ye kolonin yereke. A ko : «Ne ye fɛɛɛ kelen dorɔn de ye Makanko in na. Sogo min cɛ ka ni n'an bɛɛ ye, fo k'i yere yeɛma ka ke muso ye, ka furu Makan ma». O foli n'a keli, si ma koroya si ye.

Dajɛ y'i yeɛma ka ke muso cɛ ni ye ka taa Makan faso la. A selen kɛnɛba kan, a ye cɛmɛnɔw soro gala kan. Bɛɛ girinna, bɛɛ b'a fɛ ka muso in furu. Nka a k'u ma : «Ne ma na aw si koson; ne nana Makan de

koson, wa ne be furu Makan doron de ma. A temena ka taa Makan ka so. A selen yen, Makan nisondiyara. Muso in k'a ma : «Makan, ne y'i togo de men, n nana, nb'a fe i ka n furu». Makany'a bisimila. Makan bakoro ye muso in kolosi; don do, a ye Makan wele k'a fo a ye : «N den, nin muso in te mogoninfin ye, kana a furu». Makan y'a jaabi : «N ma, n te se ka ke muso in ma fitiriwale ye. A y'i ban dugu ce bee la fo ne, ne te se k'a bila o cogo la ten». Ba k'a ma : «N den n y'i ka kuma men. N be fen kelen f'i ye, a don ko : «Sheba te fenjugu yereke a denw koro».

Furu sirila Makan ni muso in ce. U donnen so koro, muso in ko Makan ma : «Makan, ne ka ko ka gelen de ! Ne be balo ni wulusogo doron de ye». Makan yelela o la k'a fo «E ! Ne nin ka wuluw bee te e ta ye wa ! O ka nagon».

Don o don u be wulu kelen faga. Nka, dumuni mana ke ka ban, bakoro b'i den ka kolow bee tomoko'u dogo.

Wulu bee dunna fo kelen. Muso in y'i kanto Makan ma : «Makan ne ma d'a la ni e be ne fe»; Makan k'a ma cogo di ? A ko : «Kabini ne nana e ka so fo bi, e ma deli k'i ka gundo kelen fo n ye, ne be se k'u tanga cogo di ? I ma deli ka n nininka n boyoro la, janko i na miiri ka taa bo n somogow ye». O folen

Makan y'i sigi k'a ka gundo bæƐ fo muso in ye.

Aba y'a wele tuguni k'a fo a ye ko : N den Makan ! mogo ni muso bæ baro ke, nka i b'i to to, i t'i bæƐ fo. mogo te muso don ka ban, wa mogo kana da muso la».

Dajemuso kelen ka Makan ka gundo bæƐ don, a y'a to fo lo wulu laban ka faga k'o dun. O kofe a y'a nini Makan fe, k'a bæ taa bo so. A dalen b'a la k'a ce bæ taa a dende. Gundow bæƐ donnen, wuluw bæƐ salen, kungosogow na janfa siri Makan na, k'a faga, walima k'a nagasi, k'a ke u sago ye, k'a ka daga b'u da la.

Makan botola, Makan bakoronin y'a wele ka wulu kolo maralen ninnu d'a ma, k'u kecogo fo a ye.

U selen wulaba konɔ, sogow y'e Makan janfa. A konɔ ganna. A hakili jiginna wulukolow la. A fora a ye cogo min na, a y'a ke ten. Wulukolow yelemana ka ke dosokorow ye, kungosogow jensenna. Makan porokotora.

O don de, Makan y'a don ko mogokoroba kuma ye fura ye. A y'a don fana ko mogo man kan k'i bæƐ fo muso ye; I n'a mana diya cogo o cogo I k'i to to.

N ye nsilrin ta yoro min n y'a bila yen.

NSiirin 9nan

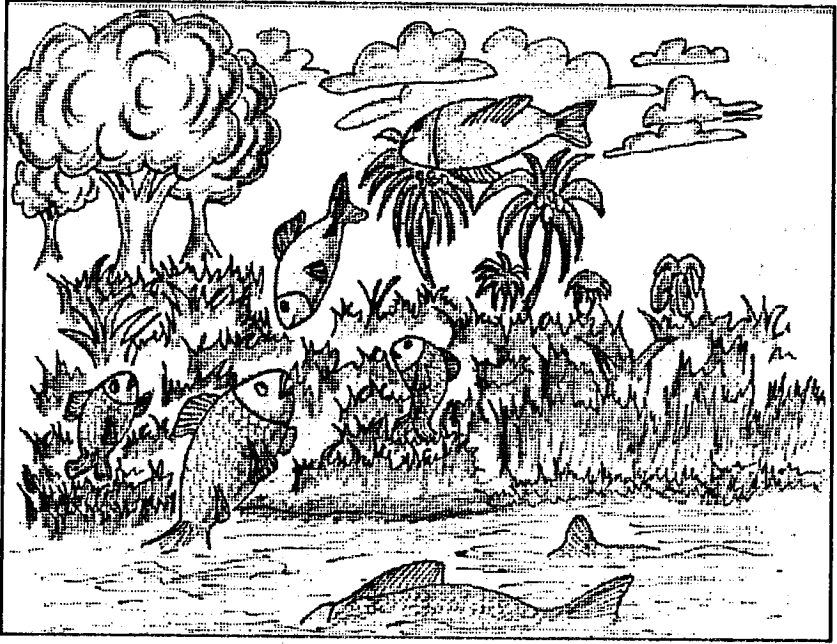
Mun y'a to jεgew kera kɔnɔw ye ?

Fɔɔ, foyi tun tε dugukolo kan fo jεgew. Un'an ka sisan jεgew tun tε kelen ye. Nin janw ni kunkolo belebele tun b'u la, nka u tun be balo ji la, i n'a fɔ sisan jεgew.

Don dɔ la, jεge dɔ nana dimi, ka dimi, k'a timinangoya; a ko : «Don o don ko kelen, an be ji la tuma bεε, o negebɔra. Ne kɔni b'a fε ka taama dugukolo sanfε dɔɔnin».

Nɔnikelanw de be jεge la senw tε a kɔrɔ ka se ka taama; o ko dun bεna kε cogo di ?

Jεge in y'i yɔrɔ janya tɔw la, ka taa i dogo kuluba dɔjukɔrɔ, k'i miiri; k'a hakili bεε da a kan ko sen b'ale kɔrɔ k'a taama. A tora o miiri la, ka to o la, fo a nana se ka taama i n'a fɔ sentigiw. A ka nɔnikelanw yelemana ka kε senw ye. A be taa yɔrɔ bεε la; a be tεmε jiriw kɔrɔ; a be furabuluw kari.

A damine na, a taamacogo tun man ni, bawo a senw tun ma jija kosebe. Nka, a y'i banban fo sen ninnu kolo gelayara ka ke sen numan ye, fo a be boli ka taa fan bee a sago la.

O kelen min ke, jerge to bee ye ale ladege; u yelenna geren kan ka taama. U n'an ka sisan bamaw de tun bena bo jigon fe, nka u tun ka bon n'olu ye.

Don dola, k'uto yaala-yaala la tile koro, u ni sogo were benna, minnu ka bon ka teme u kan kosebe. O sogoba ninnu naniya tun ka jugu. Olu ko, k'olu ma ku dugukolo kan folo, kuma te jerge ka boji la ka na fara olu kan. U ko fo u ka jerge senmaw dun k'u ban pepewu.

O kelen min ke, jerge senmaw y'u da k'u miiri kaman de la, ka pan, walasa u be se ka kisi sogojugu ninnu toro ma. U taara u dogo kuluwo dola, ka to k'u senw gosi-gosi, i n'a fo kaman de b'u la. U tora o la, ka to o la, k'u miiri, k'a bila u hakili la ko kaman b'u la. Don do, sogoba ninnu yaala-yaalato nana bo u kan, k'u be u dun. O yoronin bee la, jerge senmanw panna k'u yere nini. U ni an ka sisan konow tun te

kelen ye, bawo si tun t'u la. U ni an ka sisan ntonsow de tun bolen don. Nka u tora pan-panni na fo u ye siw falen ka jolow bo.

Jegew yelemana cogo min na ka ke konow ye, o de file nin ye.

N ye nsiirin ta yoro min, n y'a bila yen.

NSiirin 10nan

Masake ka denmusoko

Nin kera masake do ye.

Muso fila tun b'a fe. Denkeko de tun ye a haminako folo ye. A y'a muso fila lasigi k'a fo u ye ko ni min ye denmuso wolo, o be taa ka bo a ka du kono.

Ala y'a ke muso fila ninnu lajora. Tin kelen ka galomuso mine, o bora dugu kono ka taa tu kono. A jiginnen, den kera muso ye. A siranna genni ne. A konoganna. K'a to kononafili la, jinemusoko do y'i kanta a ma : «I be se ka i den in to ne bolo yan ka taa so, ne b'a topto i ye, i be to ka na sin di a ma. Nka hadamaden sennifilaw ye fitiriwalew ye. An jinew be sira fitiriwaleya ne». Muso y'a jaabi, ko a k'a deme, ko ni Ala sonna a ma, a tana ke a ma fitiriwale ye. O kelen, u benna fo la. Don o don muso in b'a fo a ce ye k'a be taa dogo nini kungo kono, bawo o ye galomuso

baara ye, k'i den ka taa sin di a den ma. Tuma o tuma a be na a soro jinemuso in ye den in ko k'a je, ka fini numanw don a la, k'a fan bee masiri ni sanu bilen ye.

Don do, masake terike y'a jininka : «N terike, ne ko an ka muso in kono labanna cogo di ?» Masake ko o la, k'ale ma cogo si don a ka galomuso ka konomayako in na.

Terike ko a ma, o te baasi ye, ni Ala sonn'a ma, sini, an be taa jigon fe kungo kono, i na cogo don a ko la.

Dugu jelen, u ye muso surukutaama, ka taa a soro sindi la a denmusionin ma. A ye den in laje k'a soro a fan bee masirilen don ni sanu bilen ye. U natara nafolo in na, k'u be den in ta ka taa n'a ye so. Galomuso nisondiyara, nka a hakili tora jinemuso ka kuma la. A ko a ce ma : «N'i y'a ye ne furu ma sa, ka ne gen ka bo i ka du kono, o sababuya bora jinemuso do de la. O de ye ne ni n den ladon kungo kolon kono yan, fo ka n'a se bi ma.

A' te se ka taa ni den ye so, fo an ka taa jinemuso in fo k'a wale numandon». U sera jinemuso ma k'a fo a ka baara la, k'a jini a fe a ka den d'u ma, u ka segin n'a ye so. Jinemuso sonna k'u labila here ni daden na.

Galomuso n'a den seginna ka na masake ka so.

U tora yen foyi m'u soro baasi la. Galomuso laban
kera baramuso ye.

N ye nsiirin ta yoro min n y'a bila yen.

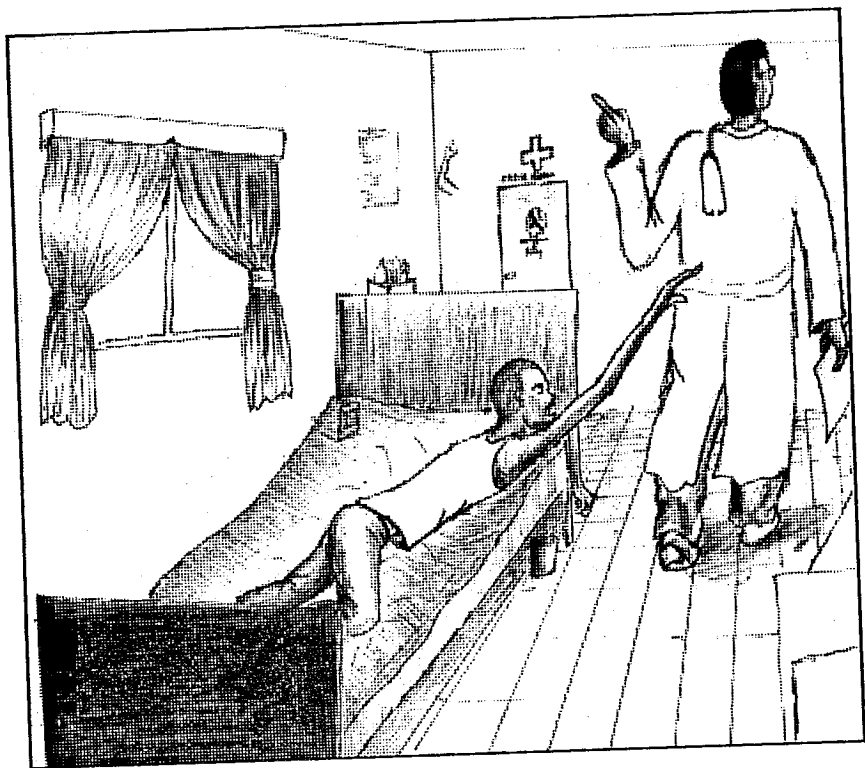
NSiirin 11nan

Morike

Nin kera morike do ye.

Morike in banana. Mori te fara tegemageleya la. A y'a nini k'a ka bana in furake ni nasiw ni jirifuraw ye, o si ma mago ne. A nana dexe, hali a te su ni tile don ka bo jogon na. Somogow jigi minsenyara, u y'a ta ka dogotoroso segere. U selen yen, dogotoro y'a mine k'a lada yaasa furakeli na se ka ke a nema.

Morike ka bana fisayara fo a be kuma mogow fe. A nematigera k'a yere soro dakabana so kono, a be tubabudalan magaman kan, kuran menenen don fan bee. A y'a miiri k'a fo k'ale somanlemana, wa k'a be

Alijense kono, bawo o ye alabatobaa numan bee taayoro ye. A ye dogotorow n'u ka fini jaw ye teme-teme na, a kera a jena k'olu ye melekew ye. A y'a kere ni a kere file, ka banabaatow dalen ye. O kera a jena alijense kono mogow dalen ye.

Morike ye a kerefe mogo kori, k'o jininka :»N ka ce, e fatura kabini tuma jumen ?» O dimina, bawo saya te fen ye, mogo be min kanu banabaato ye.

Morike jannen tora a ka «Li» magaman kan, a be to ka kurane haayaw kalan, a be wurudili ni dugawuw ke. A nimisi wasara, bawo ale bolo, a ka alabato minena.

Soonin a ye dogotoromuso do temeto ye. A y'i kanto o ma «Meleke, Alijense jiko be di sa !». Dogotoromuso ye ji Sumalen di a ma. A nisondiyara kosebe, a kera a jena koji in ye Alijense koji senumanw do ye. O kofe, dogotoroke do fana nana. A y'o wele k'o jininka «Meleke ! I gere n na yan de. Ne ko yan musoko be cogo di ?» O yelela o ma son k'a jaabi, o taara.

Sunogo ye morike ta, a ye su bee ke sunogo la.

Dugu jɛlen a y'a faamu k'a be diɲɛ kɔnɔ. O jigitigɛ fɛ,
a ye laharalakaw sɔgomada fo.

N ye nsiirin ta yɔrɔ min, n y'a bila yen.

NSiirin 12nan

Sinamusojugu

Nin kera muso do ye.

A sinamuso sara ka denmusionin kelen to a ko. Denmusionin in dira a ma a k'a lamɔ. Denmusionin in togo ye ko Sira. Nka muso in tun ka jugu fo k'a danmateme. Ni dumuni tun mona, a tun be a sinamuso den tege ko tulu la, k'a yere denmuso tege ko ni ji ye. A b'a fo, ko ni min tege jara, o be gere ka dumuni ke.

Don do la, Sira taara a jigi ke Torosun do ye. Kongo mana a mine, a be taa torosun in koro, ka donkilinin do da. A b'a fo :

Majigin majigin o toro,
Majigin fantan ye toro,
Majigin bantan ye toro,
Do tege ko tulu la toro,
Do tege ko ji la toro,

Min mana ja min ne toro,

O na gere ka to dun toro.

N'o kera, toro b'a majigin, npogotiginin be yelen a ba la, ka a denw kari k'a kono fa, ka segin ka taa so.

Don do la, musojugu denmuso ye bantannin surukutaama, ka taa a soro toroden dinni na.

O dugusaje, a fana nana torosunba in koro. A ye donkilinin in da, toro m'a majigin. A y'a da tuguni, toro yelenna. A mana segin a kan, torosun bolow be yelen ka taa a fe. A tora o la, fi neba do wulila, ka torosun bin a kan. A sara.

Kabini o kera, Sinamusojugu ye juguya haramu. A b'a denw ladon cogo min na, a be walidenw fana ladon o cogo la.

N ye nsiirin ta yoro min n y'a bila yen.

Nsanaw

- 1 - Ni ntuban konna bufiye ne, a b'a sigi gelen kanna na.
- 2 - Takurun tasumama min bora ba kono, kolonji te se ka o faga.
- 3 - Mogo koroto o koroto, wajibi, i b'i sigi kasoro k'i da.
- 4 - Nsirakorjirimisenw naanikan ye ko bonya te fanga ye.
- 5 - Ni nkunturunin y'a fasira bila, jolenbolo b'a kono sogo.
- 6 - Surukuso mana ci cogo o cogo, a te ke baw temesira ye.
- 7 - Ni mafineya nege be nebere la, a b'a yaala sisekulu da la.
- 8 - Ni nere ma noni musokoronin nen jan te don.
- 9 - Ni susulikelaw y'u kamansiw dogo nogon na, no te e.
- 10 - Dogo banna, o man ni jirimogonin da.
- 11 - N'i ye danfen jugu dan, n'a ma falen i nena a be falen i den nena.
- 12 - Su mako te a doro bolen na.
- 13 - So te san a senkan ma.
- 14 - Ngon kun ma di, warabilen k'a tonsi.

- 15 - Muru da diya o diya, a tɛ se k'a yɛrɛ kala siyɛn.
- 16 - N'i y'a mɛn ko foronto ka farin, a congɔnna a bɛrɛma ji de la.
- 17 - Fɛn bɛɛ jɔrɔ bɛ misikunkolo la fo sɛgɛ-yɛ-n-ta.
- 18 - Na a ta, n'a m'i faga a b'i malo.
- 19 - N'i siranna jɛ jɛ, i tɛ se ka kunkolo boso.
- 20 - Faantan kɔnɔntɔn, fɛntigi kelen, i bɛ kɛ u tannan ye.
- 21 - Na-dumuni-kɛ mana kurun ta, totigi bɛ gala jɔ.
- 22 - N'i y'a mɛn kooro ye muso furu, kana jininkali kɛ a y'a kooro jɔgɔn de furu.
- 23 - Jɔgɔmɛ jinina tɛ badennin ye.
- 24 - Dayɔrɔ ka bon ni jɔyɔrɔ ye nka kɛɛ bɛ jɔyɔrɔ de nofɛ.
- 25 - Mɔgɔ ni kunato diyakun ye, n'a ye bololanɛgɛ tomo a k'a d'i ma.
- 26 Yanni mɔgɔ ka kale da kungokɔnɔsine jɛ na k'a cɛ ka ni, a da i ka bakɔrɔnin ta la, bawo don o don i b'o ye.

Kuma gɛlennin

- 1 - Nɔnɔ nɔgɔ o nɔgɔ, Bamakɔ sugubalanɔnɔ nɔgɔn nɔnɔ nɔgɔlen tɛ.
- 2 - Sanbarakolonɔnɔsaran, e bɛ se ka zan ka san saba sanbara kɔrɔ sigi dama saba nɔrɔ sangarin saba kɔnɔ.
- 3 - Wɔlɔ furabulu caya o caya, a jula furabulu nɔgɔn furabulu dafalen tɛ.
- 4 - Wɔlɔkolokɔrɔbosomusokɔrɔnin, e y'i ka salon wɔlɔkɔrɔ kolo kɔrɔ boso murunin min na, a di yan, n ka n ka ninan wɔlɔkɔrɔ kolo kɔrɔ boso a murunin kelen na.
- 5 - Fasakunbatigezan, e n'i ka fasa kunbatigezanya bɛɛ, e bɛ se ka misi kunba saba fasa kunba saba tige tile kunba saba kɔnɔ wa !
- 6 - Cɛjan jujan i t'i ka miselijan jujan singa n ma n ka ka n ba ka bɔrɛjan jujan kala.
- 7 - Baa y'i pan ka so kaya tige, so y'i pan baa y'a kaya tige.
- 8 - Sɛge kana bo kɛ n mɔkɛ ka fini dayɔrɔ la, n mɔkɛ kana fini da sɛge bokeyɔrɔ la.
- 9 - Ba ye so bin so ko puru, so ye ba bin so ko puru.
- 10 - Kɔnɔw pantɔla, n ba y'a bolo don kelen boda la, kelen pantɔla y'a boda don n ma bolo la.

Le Club des Amis des Langues nationales du Mali est né le 12 Mai 1991 à Baguineda.

Dès sa création, il s'est tracé un vaste programme d'alphabétisation et de collecte des différents genres de la riche tradition orale malienne.

C'est dans ce cadre qu'est né le projet «Animation Culturelle du Terroir», réalisé pour la première fois à Baguineda, culturellement situé dans le MEGUETAN. Les devinettes, contes, proverbes et calembours qui sont dans ce livre, sont écrits par les paysans et paysannes alphabétisés, lauréats des deux concours que comportait ledit projet.

Comme autrefois, la nuit, autour du feu, grand-père pose des devinettes, puis récite des contes. Il y a des contes dont les acteurs sont des animaux, tandis que d'autres évoquent des êtres humains ou des diables. Quant aux proverbes, ils sont très instructifs, autant que les calembours qui permettent à l'enfant de bien articuler les mots.

**Imprimé sur les Presses
de Graphique Industrie s.a.
1er trimestre 2000**